

Allà on hi canten els àngels

QUIM GIBERT

Una de les idees que històricament han engrescat més l'ànim humà ha estat tractar-se amb els poderosos, els il·lustrats, els déus. Francesc Torralba, filòsof, diu que el desig de ser com déus i de participar de la seva condició immortal és expressat en els mites fundacionals de la tradició occidental. Torralba assenyala que els herois grecs «volien ser com déus, participar de la seva naturalesa: heus aquí l'aspiració humana més fonda» (dins el llibre *Planta cara a la mort*). En aquest sentit, els Fets dels Apòstols relaten el moment en què Saule va quedar enlluernat cavalcant rumb a Damasc. I, de tan encegat, va caure del cavall. L'instant epifànic el va trasbalsar de tal manera que va experimentar una conversió, un canvi profund. Saule passarà a dir-se Pau i emprendre un itinerari vital diferent, en el decurs del qual la seva sensibilitat espiritual i humana serà una altra. Pau esdevindrà un home nou arran d'aquesta aparició divina.

Entrant en l'espai lingüístic català, l'Alguer fou assolat per les pestes d'inicis del segle XVII. La mortaldat que se'n va derivar explica que bona part dels algueresos d'avui no siguin descendents dels catalans medievals que van repoblar aquest port mediterrani. Així i tot, el català fou la llengua de l'administració durant segles, fet pel qual gau-

dia d'un enorme prestigi a Sardenya. Per tant, els sards que es van establir a l'Alguer després de l'epidèmia, originaris de Sàsser i altres punts del nord de l'illa, de seguida van adoptar la nostra llengua. Progressar socialment comportava usar el català, atès que era el viarany més recte per a acostar-se als cercles distingits i de poder de la ciutat. La dèria de ser entre les forces vives, de relacionar-se amb les millors famílies, és d'allò més humana; et fa sentir bé, segur, potent. Així, doncs, per als sards nouvinguts a l'Alguer el català fou la llengua d'integració, la llengua il·lustrada, la llengua amb majúscula.

Quelcom similar va experimentar Joan-Daniel Bezsonoff (Perpinyà, 1963), socialitzat en francès com la majoria de rossellonesos, quan es va retrobar amb la seva cultura, els seus referents nacionals, els seus déus. Va ser a Girona, visitant per primer cop la ciutat, que –d'una fuetada, que diria Josep Pla– va poder verificar que la catalana és plenament la seva identitat, que el seu país no és França sinó Catalunya: «El meu camí de Damasc va ser descobrir la Girona monumental. En aquell moment em vaig sentir català. I quan després vaig veure la Barcelona dels setanta, una ciutat tan impressionant, se'm va esborrar la idea que la

cosa catalana era anar amb esclops» (*El Temps*, 17-7-2007). També detalla que l'estada, l'any 1985, a la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent, va ser cabdal: hi va entrar com a Jean-Daniel i en va sortir com a Joan-Daniel i amb la idea d'escriure en català. I no li ha anat gens malament.

Quan una identitat lingüística va de mal borràs, com ara la nostra, és complicat desvetllar seduccions. Això explica per què se'ns ha tornat enrevessat forjar un vincle sa i estalvi entre Catalunya i els catalans, tant en els de soca-rel com en els nouvinguts. És a dir, hi ha factors extralingüístics que distorsionen aquest procés tan natural d'arrelament entre els éssers vius. I és que, segons el filòleg Joan Ramon Resina, la màquina de les identitats la tenen a Madrid, raó per la qual ens aboquen a haver-nos d'apropriar de la màquina de fer catalans per «fabricar-nos realment i efectivament una identitat estatal pròpia» (*Avui*, 3-4-2010).

Quan els medievals aixecaven catedrals, aleshores d'alçades vertiginoses, ho feien per ser més a la vora de Déu, per actuar d'acord amb les seves conviccions. No sé si es viu millor tocant el cel, però que els catalans puguem disposar d'un Estat com els altres pobles del planeta sempre serà un goig diví. ♦

PLAERS D'AMETLLA

Trias Galetes - Biscuits SA

Ctra. de Sils, 36

17430 Santa Coloma de Farners

Tel. 972 84 12 13

www.trias.cat